

# Antypiracki przewodnik dla rodziców



**W wielu domach rodzice kupują komputer i podłączają go do Internetu w przekonaniu, że nie jest to źródłem żadnych zagrożeń. Tymczasem dzieci i młodzież nie tylko padają ofiarą piractwa, ale też – nie będąc w pełni świadomi skutków swojej działalności – wielokrotnie dopuszczają się piractwa. 62% uczestników nielegalnej wymiany plików jest w wieku 15-24 lat (ZPAV). Zdaniem organizacji Childnet International co drugi uczeń w wieku 9-14 lat ściąga muzykę z Internetu bez wiedzy opiekunów.**

Rodzice nie są świadomi tego, co ich dzieci robią w Internecie oraz tego, że dzieci biorą udział w pirackiej wymianie plików. Ściąganie plików (np. muzyka, filmy, gry, oprogramowanie) z sieci jest tak powszechne, że mało kto myśli o tym jako o realnym zagrożeniu. Tymczasem właśnie wtedy może mieć miejsce piractwo. Ściąganiu plików przy użyciu aplikacji typu P2P towarzyszy zazwyczaj udostępnianie posiadanych plików, a to może się skończyć dla domowników wizytą Policji, bo w świetle obowiązującego w Polsce prawa rozpowszechnianie (udostępnianie) utworów (muzyka, filmy, oprogramowanie, gry komputerowe) przez Internet jest przestępstwem jeżeli odbywa się bez uprawnienia albo wbrew jego warunkom.

Dopuszcza się piractwa w Internecie między innymi każdy kto:

- bezprawnie ściąga program komputerowy, w tym grę komputerową;
- udostępnia w jakikolwiek sposób (rozpowszechnia mailem, na stronie WWW lub przez P2P) oprogramowanie i gry komputerowe a także muzykę i filmy jeżeli odbywa się to bez stosownego uprawnienia lub wbrew warunkom takiego uprawnienia;
- w celu osiągnięcia korzyści majątkowej (np. zaoszczędzeniu na opłacie za legalny produkt) nabywa lub sprzedaje nielegalne płyty z oprogramowaniem, gramy komputerowymi, muzyką i filmami na aukcjach internetowych lub w na stronach WWW.

Do piractwa dochodzi także wtedy kiedy z legalnej (oryginalnej) płyty z programem lub grą robimy kopię na dodatkowym komputerze a nie zezwała na to licencja lub prawo – dotyczy to także sytuacji gdy pożyczamy znajomemu tę płytę, żeby sobie skopiował i zainstalował program czy grę na swoim komputerze.

W Polsce karane wyrokiem karnym mogą być jedynie osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa ukończyły 17 lat. Za przestępstwa popełnione przez małoletnich rodzice nie odpowiadają karnie, ale

mogą również ponieść odpowiedzialność cywilną, w tym majątkową. Więcej o zasadach tej odpowiedzialności w Antypirackim przewodniku dla osób prywatnych i pracowników.

Poniżej informujemy, dlaczego i jak ochronić swoje dzieci, rodzinę i siebie przed zagrożeniami i konsekwencjami piractwa we własnym domu.

### **Dlaczego piractwo na domowym komputerze jest niebezpieczne dla Ciebie i Twoich dzieci?**

Twoje dziecko i komputer nie są anonimowe w sieci. Internet daje tylko złudne poczucie anonimowości. Policja może ustalić czy komputer domowy uczestniczy w nielegalnej wymianie plików. Każdy komputer podłączony do Internetu można zidentyfikować po adresie IP, który identyfikuje komputer tak, jak tablica rejestracyjna samochodu.

Uczestnictwo dziecka w nielegalnej wymianie plików naraża domowy komputer na ryzyko niebezpiecznych treści, np. pornografii oraz **zainfekowania komputera złośliwymi dodatkami**, które potencjalnie mogą umożliwić osobie z zewnątrz (intruzowi):

- (1) dostęp do poufnych danych, w tym np. haseł dostępu do bankowości internetowej;
- (2) przejęcie kontroli nad naszym komputerem i wykorzystanie go jako tzw. komputer-zombie do ataku hackerskiego;
- (3) tzw. „kradzież tożsamości” umożliwiającej podszywanie się przestępcy pod nas w ramach działalności przestępczej.

Warto wiedzieć, że – jak wynika z przeprowadzonych badań\* - że:

- tylko 49% płyt oferowanych na aukcjach internetowych jest legalna (oryginalna);
- aż 25% stron WWW oferujących aplikacje do łamania zabezpieczeń programów komputerowych (generatory kluczy, cracki) oraz pirackie kopie oprogramowania automatycznie usiłuje instalować w komputerze użytkownika niechciane – często bardzo niebezpieczne – dodatki;
- aż 59% aplikacji służących do łamania zabezpieczeń (generatory kluczy, cracki) przesyłanych przez sieci P2P zawiera takie złośliwe dodatki.

\* badania IDC „Ryzyko związane z pozyskiwaniem i korzystaniem z pirackiego oprogramowania”, 2006

Jako rodzic ponosisz odpowiedzialność cywilną, w tym majątkową za brak nadzoru nad dzieckiem, które spowodowało szkody w związku z naruszeniem praw autorskich. Odpowiedzialność cywilna (majątkowa) jest niezależna od winy. W wypadku niezawinionego naruszenia majątkowych praw autorskich do utworów (w tym: muzyka, filmy, oprogramowanie i gry komputerowe), uprawniony

(twórca lub producent) może domagać się zapłaty podwójnej wysokości stosownego wynagrodzenia (opłaty licencyjnej). W razie zawinionego naruszenia – potrójnej wysokości wynagrodzenia. W wypadku profesjonalnego oprogramowania specjalistycznego (np. do obróbki graficznej, projektowania architektonicznego czy do montażu video lub tworzenia animacji) mogą to być kwoty sięgające kilkudziesięciu tysięcy złotych.

### **Jak uchronić Ciebie i Twoje dzieci przed piractwem na domowym komputerze?**

Rodzice w większości przypadków zostawiają swoje dzieci z komputerem i Internetem bez jakiegokolwiek opieki i kontroli.

- Najlepszym sposobem ochrony dziecka jest rozmowa z nim. Uświadom je, że w sieci znajdują się treści, których powinno unikać. Nie ma sensu udawać że zagrożeń nie ma ani zabraniać korzystania z Internetu. Pamiętaj, by uczyć je odpowiednich zachowań, nawyków i wyczulać na zagrożenia. Nie ma lepszej ochrony niż mądra, troskliwa opieka i rozmowa. Dziecko musi mieć poczucie, że może zwrócić się do Ciebie kiedy zauważy coś niedobrego. Podchodź do sprawy poważnie ale jednocześnie spokojnie.
- Ustal z dzieckiem zasady korzystania z Internetu i ich przestrzegaj. Interesuj się tym, w jaki sposób dzieci korzystają z komputera i Internetu. Spisz je i zawieś w okolicach komputera. Poznaj sposoby korzystania z Internetu przez Twoje dziecko. Obserwuj, jak Twoje dziecko korzysta z Internetu, jakie pliki ściąga. Nie pozwalaj dziecku na uczestnictwo w ściąganiu i wymianie nielegalnych plików z Internetu
- Skonfiguruj na komputerze dla dziecka standardowy profil użytkownika , w przypadku którego kontrola nad komputerem jest ułatwiona. Stosuj programy filtrujące, które dodatkowo zabezpieczają domowy komputer. Możesz wykorzystać bezpłatny program komputerowy np. Digital File Check, który jest prostym narzędziem służącym do odnalezienia i odinstalowania lub zablokowania programów peer-to-peer (p2p), najczęściej wykorzystywanych do nielegalnego udostępniania plików multimedialnych chronionych prawem ([http://www.ifpi.org/content/section\\_resources/digital-file-check.html](http://www.ifpi.org/content/section_resources/digital-file-check.html))
- Odkrywaj Internet razem z dzieckiem. Przygotuj dziecko do bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu. Pokazuj dziecku wartościowe miejsca. Bądź pierwszą osobą, która zapozna dziecko z Internetem. Odkrywajcie wspólnie jego możliwości. Spróbujcie znaleźć strony, które mogą zainteresować Wasze dzieci. Pokaż dzieciom, jak legalnie pobierać pliki. Istnieje wiele różnych miejsc, w których bezpłatnie lub za niewielką opłatą możesz wraz z dziećmi pobierać programy, filmy, gry i muzykę.
- Korzystaj z pomocy organizacji i dostępnych zasobów: [www.dzieckowsieci.pl](http://www.dzieckowsieci.pl), [www.dyzurnet.pl](http://www.dyzurnet.pl), [www.kidprotect.pl](http://www.kidprotect.pl), [www.saferinternet.pl](http://www.saferinternet.pl), [www.dzienbezpiecznegointernetu.pl](http://www.dzienbezpiecznegointernetu.pl).
- Bądź w kontakcie z rodzicami kolegów i koleżanek dziecka, zwróć ich uwagę na temat zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu, w tym kwestii piractwa.